WIKIPEDIA

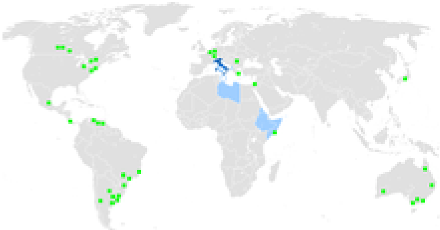
Italiaans

Van Wikipedia

Dit artikel is gesjreve (of begós) in 't Mestreechs. Laes hie wie v'r mit de versjillende saorte Limburgs ómgaon.

't **Italiaans** is de taol vaan 't groetste deil vaan Italië, wie die door zoe'n 65.000.000 lui gesproke weurt. 't Is ouch de officieel taol vaan San Marino en Vaticaanstad en ein vaan de veer officieel taole vaan Zwitserland. Wijer weurt de taol ouch gesproke in Malta, de Sloveense en Franse grensgebede, in veurmaolege euverziese gebede wie Albanië, Eritrea en de Dodekanesos en door immigrante in de VS, Brazilië en Argentinië. 't Italiaans is ouch de officieel taol vaan de Orde vaan Malta. De Italiaanse standaardtaol is veurnaomelek gebaseerd op veertiende iewse dialekte oet de Toscane. De taole vaan Corsica, Sardinië en Sicilië weure miestal neet es dialekte vaan 't Italiaans gezeen, in 't bezunder 't Sardiens neet. 't Italiaans steit 't korts bij 't Latien, nao 't Sardiens.

Italiaans	
Inheimse name:	**Italiano**
Gekald in:	Italië; Zwitserland (Ticino, Graubünden); San Marino; Vaticaanstad; ouch in grensstreike in Slovenië, Frankriek en Monaco; in Kroatië veural aw lui. Minderheidstaol in: Kroatië en Slovenië 't Italiaans is ouch immigrantetaol in de VS (veural in de staot New York, Brazilië en Argentinië.
Classificatie:	Indo-Europees Italisch Roemaans Italiaans
Aantal sjpraekers:	65 miljoen (L1) [1]
Cónservatiegraod:	neet bedreig
Officieel taal:	in Italië, Zwitserland, Vaticaanstad, San Marino
ISO-639-code:	it, ita, ita

De verspreiing vaan 't Italiaans

Inhawd

Lienwäörd

Väöl Italiaanse wäörd zien, oonveranderd of aongepas, in 't Limburgs terech gekome. Dees wäörd zien in veer hoofcategorieë op te deile. De ierste zien de financieel terme (euvergenome in de late middeliewe), wie *baank* en *kassa*. De twiede zien de muziekterme, wie *allegro*, *andante*, *adagio*, *sonate*, *cantate*, *opera*, *aria*, *solo*, *duo* ezw. De derde zien de wäörd die mèt de allewijl hendeg populair Italiaanse

keuke te make höbbe: *pasta*, *spaghetti*, *pizza*, *ravioli* ezw. In de veerde categorie valle veural de wäörd die typisch Italiaanse dinger aongeve, wie *mafia* (oorspronkelek 'n afkorting vaan 'n verzètsbeweging tege de hegemonie vaan de Bourbons).

Sjrif

't Italiaans weurt gesjreve in 't Latiens sjrif. 't Weurt nao fonetisch principe gesjreve. 't Alfabet kint 21 lètters. De lètters j, k, w, x en y oontbreke, al koume zie wèl veur in lienwäörd oet 't Grieks en Ingels. Italiaanse wäörd eindege bekans ummer op klinkers.

Grammair

Geslachte

't Italiaans kint twie geslachte: mannelek en vrouwelek. Zelfstendege naomwäörd die eindege op -o zien bekans ummer mannelek en zelfstendege naomwäörd die eindege op -a zien bekans ummer vrouwelek. Oetzunderinge zien beveurbeeld wäörd oet 't Grieks wie "(il) diploma" en "(il) problema".

Miervoud

Miervoudsvörming is zier einvoudeg. Eindeg 't woord op -o, weurt 't miervoud -i, beveurbeeld *letto* - *letti*. Eindeg 't woord op -a, weurt 't miervoud -e: *chiesa* - *chiese*. Väöl lienwäörd, wäörd die eindege op -i (*crisi*), medeklinkers (*film*), wäörd die aofgeleid zien vaan 'nen oersprunkeleke vörm (*foto* - *fotografia*) en wäörd mèt 't accent op de lètste lèttergreep (*tabù*) verandere in 't miervoud neet.[2]

Lidwäörd

't Gief zeve bepaolde lidwäörd in 't Italiaans:

geslach	bezunderhede	inkelvoud	miervoud
mannelek	eindeg op o	il	i
mannelek	veur 'ne klinker	l'	gli
mannelek	veur z, s+medeklinker, x, gn, h of ps	lo	gli
vrouwelek	eindeg op a	la	le
vrouwelek	veur 'ne klinker	l'	le

Wijer gief 't zeve onbepaolde lidwäörd:

geslach	bezunderhede	inkelvoud	miervoud
mannelek	gebruuk bij s (+ medeklinker), x, y, z, gn, pn, ps in 't miervoud mèt 'ne klinker	uno	degli
mannelek	in 't inkelvoud mèt 'ne klinker	un	dei
vrouwelek	gebruuk bij klinker	un'	delle
vrouwelek	-	una	delle

Referenties

1. http://www.ethnologue.com/18/language/ita/
2. Berloco 2018

- Berruto, Gaetano (1987). *Sociolinguistica dell'italiano contemporaneo*. Roma: Carocci.
- Berloco, Fabrizio (2018). *The Big Book of Italian Verbs: 900 Fully Conjugated Verbs in All Tenses. With IPA Transcription, 2nd Edition (https://books.google.nl/books?id=DYynDwAAQBAJ&pg=PA3#v=onepage&q&f=false)*. Lengu. ISBN 978-8894034813.
- Serianni, Luca (1997). *Italiano. Grammatica, sintassi, dubbi.*. Milan: Garzanti.

Extern linke

- Wikipedia in 't Italiaans (https://it.wikipedia.org/)
- Hollandstaolege startpazjena veur 't Italiaans (http://italiaansetaal.pagina.nl)